

Celoeurópska správa o využívaní e-learningu

-----ZHRNUTIE-----

SMEs & e-LEARNING (SMEELEARN) PROJEKT

ERASMUS+ KA2 [2014-1-UK01-KA202-001610]

<http://www.sme-elearning.net>

September 2015

Podpora Európskej komisie pre výrobu tejto publikácie nepredstavuje schválenie obsahu, ktoré vyjadruje iba názory autorov a Komisia nezodpovedá za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Celoeurópska správa o využívaní e-learningu – Zhrnutie a Záver

Cieľom Celoeurópskej správy o využívaní e-learningu (ďalej „Správa“) je poukázať na podmienky, za ktorých budú zamestnanci malých a stredných podnikov s väčšou pravdepodobnosťou ochotní prijať a využívať vzdelávanie založené na moderných technológiách a poskytnúť všeobecné odporúčania ohľadom stratégií, ktoré by mali malé a stredné podniky uplatniť, aby takéto prijatie zo strany svojich zamestnancov získali.

Táto Správa bola vytvorená v spolupráci so všetkými partnermi projektu, ktorí plne prispeli k jej spracovaniu. Prvá etapa tvorby spočívala v príprave metodického plánu a následného zberu dát v záujme získania informácií potrebných pre jej vypracovanie.

Metodický plán stanovil, ako má byť zrealizovaný prieskum a aká metodika má byť použitá pre zber dát. Tá pozostávala z dvoch hlavných prvkov:

- prehľad európskej odbornej literatúry, ktorý zahŕňal vypracovanie správ za jednotlivé krajiny projektovými partnermi – za Veľkú Britániu, Španielsko, Taliansko, Slovensko a Grécko (správy za jednotlivé krajiny tvoria dodatky B až F); a
- prieskum v rámci piatich krajín, uskutočnený od 1. mája 2015 do 30. júna 2015 v piatich európskych krajinách: Veľká Británia, Španielsko, Taliansko, Slovensko a Grécko, prostredníctvom zmesi dotazníkov, expertných skupín, osobných a telefonických rozhovorov (dotazníky tvoria prílohu A Správy).

V rámci celého projektu bolo rozoslaných viac ako 7000 elektronických dotazníkov MSP z rôznych ekonomických odvetví, ktoré boli náhodne vybrané z národných databáz, ktoré poskytli kontaktné a finančné údaje.

E-learning je považovaný za jeden z motorov rozvoja vzdelávania a ekonomiky v mnohých krajinách. Súčasný rozvoj e-learningových metód charakterizovaný šírením MOOCs, voľným vzdelávacím obsahom, nástrojmi založenými na cloudových riešeniach a ďalšími prvkami, zlepšili účinnosť kurzov a prispeli k zníženiu nákladov. Stále však existuje rad problémov, ktoré obmedzujú používanie e-learningu v celej Európe.

Nepriame dôkazy poukazujú na to, že existuje významný vzťah medzi úrovňou IT infraštruktúry krajiny a prijatím technologicky založených vzdelávacích nástrojov ako e-learning zo strany inštitúcií alebo podnikov pôsobiacich v tejto krajine. V porovnaní s priemerom EÚ, vo viacerých rozvinutých ekonomikách (UK) existuje vyššia miera prístupu na internet – v menej rozvinutých ekonomikách je táto miera nižšia.

Prehľad európskej a národnej literatúry a prieskum upozornil na rad otázok:

Nasledujúce dôležité otázky vyplynuli z analýzy odpovedí zozbieraných z piatich krajín (hoci v rámci jednotlivých krajín sú rozdiely).

Z výsledkov zrealizovaného prieskumu vyplynulo, že v rámci celej Európy sú za tri najdôležitejšie výhody e-learningu vnímané (i) väčšia spokojnosť s výsledkami, ktoré prináša učenie, (ii) prepojenosť s praxou a (iii) viac možností voľby – ako napr. časová flexibilita. Tri dôležité vnímané nevýhody e-learningu sú (i) potreba technických zariadení, (ii) problémy s výberom vhodného kurzu a (iii) potreba špecifických zručností pre absolvovanie kurzu.

Pokiaľ ide o metódy e-learningového vzdelávania, približne štvrtina respondentov si želala absolvovať kurzy výhradne cez internet, a asi tretina by si vybrala on-line v kombinácii s osobnou podporou.

Dobrou správou, ktorá vyplynula z výsledkov prieskumu je, že viac ako 65% respondentov sa domnieva, že vzdelávanie prostredníctvom e-learningu by im pomohlo vykonávať ich prácu lepšie.

Vzhľadom na to, že majitelia či manažéri MSP mali málo alebo žiadne vedomosti o využití e-learningu, bude potrebné zapracovať na promovaní využívania e-learningu. Túto skutočnosť potvrdil fakt, že z našich dotazníkov pre poskytovateľov e-learningu vyplynulo, že iba 21% z nich poskytuje služby MSP. Najviac preferovaná metóda promovania e-learningu z pohľadu respondentov je prostredníctvom zdieľania osvedčených postupov.

Trh s e-learningom v **Grécku** je pomerne málo rozvinutý. Jednou z príčin by mohla byť hlboká hospodárska kríza a celková súčasná situácia v Grécku. Napriek tomu je však potrebné prijať súbor opatrení. Ten by mal zohľadniť zvyšujúcu sa sofistikovanosť a mať nadvládnu perspektívu, aby sa podarilo vybudovať a účinne implementovať vysoko náročné politické reformy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a to v krátkodobom aj dlhodobom horizonte. Keďže ide o výstupy vzdelávania, takýto prístup umožní týmto reformám priniesť výsledky s merateľným zvyšovaním kvalifikácie ľudských zdrojov v budúcom trojročnom období prostredníctvom cielených a pokročilých iniciatív. Príkladom takýchto akcií je v súlade s projektovým zámerom rozvoj rôznych modelov pre dizajn webových elektronických systémov (ETS) pre grécke malé a stredné podniky.

Slovenské malé a stredné podniky sú si vedomé, že vzdelávanie je nevyhnutným predpokladom zvýšenia konkurencieschopnosti a dosahovania väčšieho rastu. Taktiež sú si plne vedomé, že pokiaľ ide o časovú efektívnosť, úsporu nákladov a celkovú flexibilitu, e-learning je ideálnou voľbou v porovnaní s tradičnou dennou formou vzdelávania. Pri porovnaní troch hlavných typov vzdelávania (tradičná – založená na fyzickej prítomnosti, kombinovaná a e-learning) je aj naďalej medzi zamestnancami najviac preferovanou kombinovaná forma. Okrem často uvádzaného strachu zo straty osobného kontaktu medzi trénermi a účastníkmi kurzu, sú ďalšími

vnímanými nevýhodami nedostatok motivácie alebo nedostatok informácií o využití e-learningu.

Povedomie o e-learningu sa zvyšuje aj v **Taliansku**, aj keď bude treba prejsť ešte dlhú cestu kým sa podarí dosiahnuť systematické využitie e-learningu. E-learning sa používa hlavne vo veľkých podnikoch. V malých a stredných podnikoch je v súčasnosti implementácia e-learningových systémov veľmi pomalá a nespĺňa očakávania a/alebo potreby užívateľov. E-learningový sektor v Taliansku má veľký rastový potenciál, ale súčasnú situáciu nie je možné porovnávať s inými krajinami (USA, severná Európa, Ázia atď.). To je spôsobené niekoľkými faktormi, medzi ktorými rozhodne figuruje nedostatok vyhovujúcej infraštruktúry. Pomalé rozširovanie širokopásmového pripojenia má negatívny dopad na implementáciu e-learningu. Až 22 miliónov ľudí nemá v Taliansku prístup k 20Mbps pásmu. V roku 2014 malo 64% talianskych rodín prístup na internet, no napriek tomu 21,9 miliónov osôb stále internet nevyužívalo. Medzi týmito osobami sú starší ľudia, deti vo veku 1-6 rokov a obyvatelia južného Talianska a ostrovov. Za týchto podmienok nie je prekvapujúce, že trh s e-learningom v Taliansku nie je porovnateľný s tržmi vyspelých krajín a vzdelávacie programy sú obmedzené a technologicky zastarané.

Aj keď e-learning zaznamenal obrovský nárast v posledných rokoch, pokiaľ ide o jeho zavedenie ako efektívnej vzdelávacej možnosti, **Španielsko** v porovnaní s EÚ alebo Spojenými štátmi zaostáva. Niekoľko štúdií dospelo k záveru, že neexistuje žiadny priamy vzťah medzi internetovým pokrytím v krajine a dopytom po on-line školeniach. V roku 2013 bolo používanie e-learningu v Španielsku na úrovni 18%, čo je viac ako v Portugalsku, Rakúsku či vo Švédsku, ale zreteľne menej ako v ostatných členských štátoch EÚ.

Potreba šetriť a podporiť rast vo **Veľkej Británii** predpokladá, že e-learning môže poskytnúť alternatívu 21. storočia ku tradičným vzdelávacím balíčkom. „Digitálnu priepasť“ možno pozorovať z hľadiska generáčného používania a hoci nie je dobré zovšeobecňovať, je zrejmé, že mladší zamestnanci veľkých organizácií skôr zväžia e-learning ako preferovaný spôsob prístupu ku vzdelávaniu a informáciám. Sociálne médiá, vrátane Facebooku, Twitteru a LinkedInu sú často vnímané ako prednostné prostriedky komunikácie a MSP, živnostníci a väčšie organizácie sa stávajú vhodnými adeptmi pre zdieľanie, obchod a vzdelávanie prostredníctvom týchto technologických uzlov. V týchto oblastiach e-learning a MSP i naďalej rozvíjajú pracovný vzťah, aj keď sa zdá, že je rozdiel medzi tým, čo sa očakáva, čo bolo navrhnuté a sledované, a tým, čo sa deje v praxi.

Vo všeobecnosti sú najčastejšie požadované služby zo strany malých a stredných podnikov e-learningové kurzy s konzultáciami a hodnotením. Vzhľadom k tomu, že investície potrebné pre rozvoj personalizovaných platforiem a kurzov sú príliš vysoké pre mnoho malých a stredných podnikov (s prihliadnutím na to, že mnoho európskych MSP má menej ako 10 zamestnancov), je najčastejším riešením nákup e-learningových kurzov. Obsah je štandardizovaný a ku zamestnancom sa pristupuje individuálne, rovnako ako v prípade ostatných účastníkov kurzu.

Jedným z najrozšírenejších problémov vo vzťahu k dištančnému vzdelávaniu je náročnosť tutoringu kurzov. Niektoré centrá preto zaraďujú do svojich virtuálnych kampusov inteligentné sledovacie systémy. Tieto systémy simulujú reálnych lektorov a sledujú študentov vo virtuálnom priestore s cieľom poskytnúť každému účastníkovi požadované informácie podľa ich znalostí a študijných zručností.

Hoci sa využívanie internetu jednotlivcami v celej EÚ zvýšilo z 51% v roku 2007 na 75% v roku 2014, počet jednotlivcov využívajúcich prístup na internet pre on-line vzdelávanie stúpol z 3% v roku 2007 len na 6% v roku 2014.

Vyvstáva tak jasná potreba zvýšiť kvalitu e-learningovej ponuky.

Fragmentácia iniciatív, plytvanie verejnými zdrojmi a absencia spoločného hodnotiaceho systému predstavujú hlavné kritické faktory. Neexistuje žiadna komunikácia medzi poskytovateľmi e-learningu a príklady dobrej praxe nie sú dostatočne viditeľné a zdieľané.

E-learningové systémy v Európe musia mať koherentnú stratégiu, ktorá predpokladá definíciu niektorých parametrov pre naplánovanie e-learningových kurzov, spoločné usmernenia pre hodnotenie a úložiská pre zdieľanie osvedčených postupov a spoločných štandardov pre správu procesov.

"... E-learning má potenciál zvýšiť uchovávanie informácií až o 60%; takmer 25% zamestnancov opustí zamestnanie, pretože nemá dostatok priestoru pre vzdelávanie a rozvoj, zatiaľ čo spoločnosti, ktoré ponúkajú e-learning sú schopné generovať príjmy vyššie o 26% na jedného zamestnanca..." (e-Learning Industry, 2014)

„Sprievodca príkladmi dobrej praxe v e-learningu pre malé a stredné podniky“, ktorý bude publikovaný v januári 2016, sa bude v medziach možností zaoberať mnohými z konkrétnych otázok, ktoré vyvstali z tejto správy, za účelom zvýšenia využívania e-learningu a jeho hodnoty pre rozvoj a rast malých a stredných podnikov, a informovať vývojárov e-learningových školení o odozve zamestnancov a zamestnávateľov MSP.

Plná verzia Celoeurópskej správy o využívaní e-learningu bola zverejnená na internetovej stránke projektu (<http://www.sme-elearning.net>) a je voľne dostupná na stiahnutie pre jednotlivcov a organizácie.

O projekte SMEELEARN

Pre začlenenie tejto Správy do kontextu celého projektu SMEELEARN poskytne nasledujúca časť prehľad všetkých zložiek projektu SMEELEARN a priblíži význam Správy pre výsledky celého projektu.

Projekt SME-E-learning, (www.sme-elearning.net) financovaný z fondov EÚ v rámci programu Erasmus+ kľúčovej aktivity 2, bol vytvorený za účelom otestovania a prenosu e-learningových metód, ktoré sú bežné v oblasti formálneho vzdelávania smerom ku malým a stredným podnikom (ďalej „MSP“) pre zabezpečenie odborných zručností potrebných pre rozvoj a udržanie rastu MSP v Európe. Tieto aktivity predpokladajú úzku spoluprácu so zamestnancami a manažérmi MSP a poskytovateľmi odborného vzdelávania a prípravy. Výskum ukázal, že MSP majú obmedzené zdroje na školenie svojich zamestnancov, a to čo skutočne potrebujú, je skôr "neformálna" príprava na riešenie konkrétnych problémov, s ktorými sa stretávajú, v im vyhovujúcich časoch. Vzdelávanie na mieru zvyčajne nie je v ponuke tradičných vzdelávacích inštitúcií, a preto e-learning ponúka skvelú príležitosť. Napriek mnohým výhodám sa však stále stretávame s neochotou zapojenia sa do tejto formy vzdelávania zo strany MSP a ich zamestnancov.

Cieľom projektu je zabezpečiť informovanosť MSP prostredníctvom vytvorenia „SME e-learningového portálu“ tak, aby vedeli o e-learningových možnostiach, ktoré majú k dispozícii a aby vedeli ako ich môžu čo najlepšie využiť, a tým zabezpečiť aj ich prijatie zo strany manažérov a zamestnancov.

Európske MSP majú stále väčší význam pre hospodársky blahobyť krajín EÚ. Odhaduje sa, že tvoria 99 % všetkých podnikov a 42 % celkového obratu.

Splnenie vzdelávacích potrieb je pre MSP výzvou, ktorá si vyžaduje starostlivé preskúmanie. Ich samotné prežitie môže častokrát závisieť najmä na vhodne vyškolenej pracovnej sile. Tento projekt bol vytvorený, aby poskytol reálne riešenia na výzvu zaradenia e-learningu do vzdelávania MSP a cieľom projektového konzorcia je preto podporiť rozvoj silných ekonomík prostredníctvom identifikovania a využívania inovatívnych vzdelávacích systémov.

Výstupy projektu budú zahŕňať vytvorenie „skupiny pre prieskum a uznanie e-learningu ako vzdelávacieho nástroja pre MSP“, ktorá zrealizuje potrebný výskum vedúci k redakcii „Sprievodcu príkladmi dobrej praxe v e-learningu pre MSP v rámci celej Európy“.

V rámci toho budú vypracované: štúdiá o podmienkach, za ktorých budú zamestnanci malých a stredných podnikov s väčšou pravdepodobnosťou prijímať a využívať vzdelávanie založené na moderných technológiách, odporúčania ohľadom stratégií, ktoré musia malé a stredné podniky

prijat', aby získali prijatie zo strany svojich zamestnancov a rozvoj „prístupu dobrej praxe“ pre malé a stredné podniky, ktoré zvažujú zaradenie e-learningu do svojho vzdelávacieho portfólia.

Tento projekt:

- vyvinie a bude propagovať „e-learningový portál pre MSP“, aby sa zabezpečilo, že inovatívne vzdelávacie postupy budú zdieľané a prístupné európskym MSP,*
- vytvorí príležitosti pre združovanie sa zúčastnených organizácií za účelom upevnenia e-learningovej kultúry,*
- zapojí cieľovú skupinu e-learningového vzdelávania tým, že zabezpečí, aby boli vzdelávacie materiály dostupné a vhodné pre daný účel, a*
- sprístupní webový portál, ktorý obsiahne, podporí a zdôrazní význam e-learningu a zmiešaného vzdelávania ako inovatívnej, dostupnej a ekonomicky životaschopnej alternatívy k tradičným a často nákladným vzdelávacím postupom.*

Vplyv projektu bude priama podpora e-learningu ako životaschopnej stratégie odbornej prípravy, a to prostredníctvom šírenia tejto správy a jej zistení, prenosu a ukotvenia inovatívnych vzdelávacích postupov v malých a stredných podnikoch, čím prispeje k udržateľnosti a rastu malých a stredných podnikov v rámci EU.

--ooOOoo--